

Klicka på länkarna nedan för att ta dig till rätt tentamensuppgift.

		Nivå	
Tentamensuppgift	1	E	Kritisk volym.
Tentamensuppgift	2	E	Säkerhetsmarginal i kronor.
Tentamensuppgift	3	E	Självkostnad.
Tentamensuppgift	4	E	Amortering och ränta.
Tentamensuppgift	5	E	Resultatdiagram.
Tentamensuppgift	6	E	Varukostnad.
Tentamensuppgift	7	E	Marginalprocent.
Tentamensuppgift	8	E	Täckningsbidrag.
Tentamensuppgift	9	E	Självkostnad & pris.
Tentamensuppgift	10	C	Grundläggande begrepp.
Tentamensuppgift	11	C	Prissättning.
Tentamensuppgift	12	C	Resultatbudget.
Tentamensuppgift	13	C	Säkerhetsmarginal i procent.
Tentamensuppgift	14	C	Påläggs- & marginalprocent.
Tentamensuppgift	15	A	REA.
Tentamensuppgift	16	A	Resultatbudget.

Omdöme **E**

[upp]

Uppgift 1

Diska Mera AB designar och tillverkar udda diskborstar. Micha som är VD säljer företagets produkter till ett antal exklusiva återförsäljare runt om i Sverige. Micha förser dig med nedan ekonomiska information.

- ▶ Försäljningspris/styck 22 kr.
- ▶ Rörlig kostnad/styck 2 kr.
- ▶ Fasta kostnader 800 000 kr.

Beräkna företagets kritiska volym.

svar

$$\begin{aligned}
 &\text{Kritisk volym} \\
 &= \text{FK} \div \text{TB/st.} \\
 &= 800\,000 \text{ kr} \div [22 \text{ kr/st} - 2 \text{ kr/st}]. \\
 &= 800\,000 \text{ kr} \div 20 \text{ kr/st.} \\
 &= \mathbf{40\,000 \text{ st.}}
 \end{aligned}$$

Uppgift 2

Under 20x1 budgeterar Diska Mera AB att tillverka och sälja 65 000 diskborstar. Beräkna företagets säkerhetsmarginal i kronor.

svar

$$\begin{aligned}
 &\text{Säkerhetsmarginal [kronor]} \\
 &= \text{verklig intäkt} - \text{kritisk intäkt.} \\
 &= \text{pris/st} \times \text{verklig volym} - [\text{pris/st} \times \text{kritisk volym}]. \\
 &= 22 \text{ kr/st} \times 65\,000 \text{ st} - [22 \text{ kr/st} \times 40\,000 \text{ st}]. \quad \text{25 000 st} \times 22 \text{ kr/st} \\
 &= \mathbf{550\,000 \text{ kr.}}
 \end{aligned}$$

Uppgift 3

Nitzvan har startat upp ett nytt företag. Telefonstället AB tillverkar endast en produkt, en mobilhållare till bilar. Han ger dig nedan ekonomisk info.

Totalt rörliga kostnader, TRK	300 000 kr.	
Totalt fasta kostnader, TFK	600 000 kr.	
Förväntad vinst	900 000 kr.	= 1 800 000 kr.
Verklig volym	9 000 st.	

Beräkna vilket pris, inkl moms, kunderna ska betala för en mobilhållare.

svar

$$\begin{aligned}
 &\text{Självkostnad} \\
 &= [\text{RK} + \text{FK} + \text{vinst}] \div \text{verklig volym.} \\
 &= [300\,000 + 600\,000 + \text{vinst}] \div \text{verklig volym.} \\
 &= [900\,000 \text{ kr} + 900\,000 \text{ kr}] \div \text{verklig volym.} \\
 &= 1\,800\,000 \text{ kr} \div 9\,000 \text{ st} \times 1,25. \\
 &= \mathbf{250 \text{ kr.}}
 \end{aligned}$$

Omdöme **E**

[upp]

Uppgift 4

Elektrolys AB har lånat 800 000 kr med 6 % ränta. Lånet lyfts den 1 maj 20x1 och löper över 10 år. Företaget amorterar varje halvår med första amortering den 31 december 20x1. Rita in de månader som företaget lånar pengar på tidslinjen nedan.

Beräkna hur mycket företaget betalar ut för amortering och ränta vid första amorteringstillfället?

svar

Amortering
 = $800\ 000 \div 20$ ggr.
 = 40 000 kr.

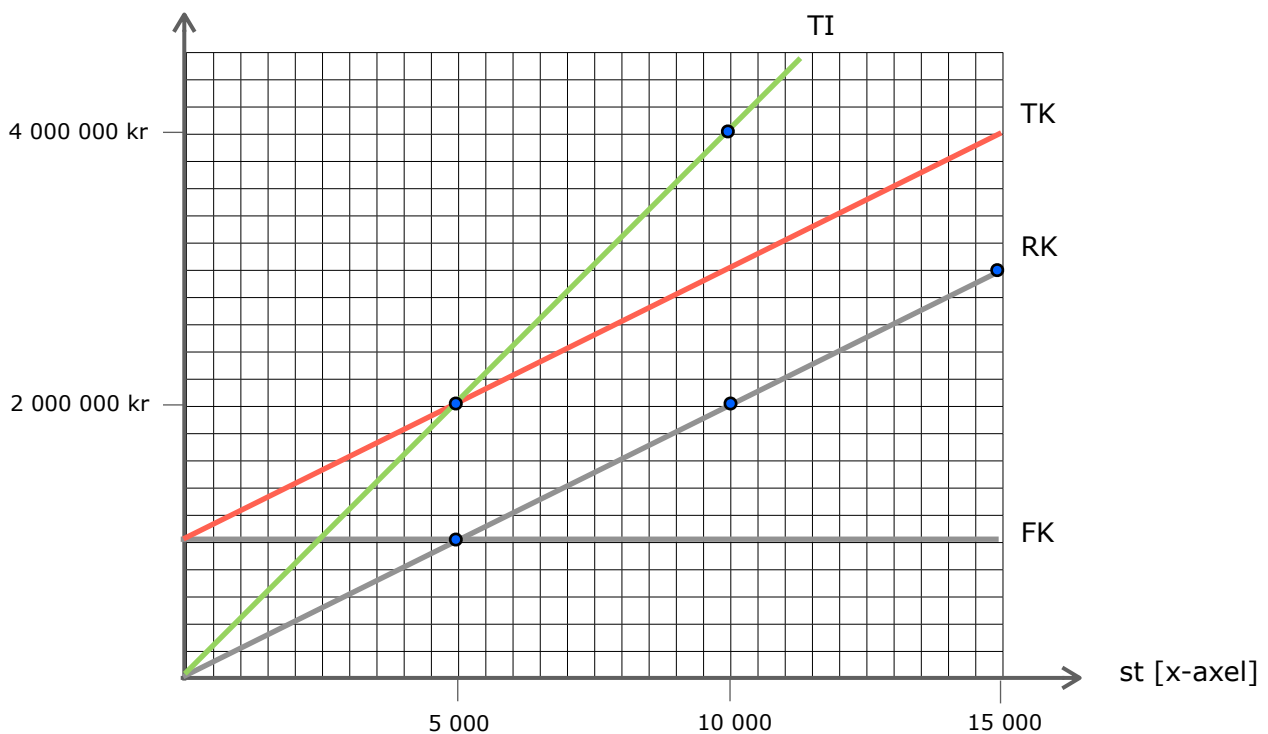
Ränta i kronor
 = Kapital x antal mån x räntesats
 = $800\ 000\ \text{kr} \times [8 \div 12] \times 6\ \%$
 = 32 000 kr.

Total utbetalning till banken
 = amortering + ränta i kronor.
 = 40 000 kr + 32 000 kr.
 = **72 000 kr.**

Uppgift 5

Rita in linjerna [graferna] för RK, FK, TK och TI i nedan diagram.
 RK/st = 200 kr/st, FK = 1 000 000 kr och pris/st = 400 kr/st.

tkr [y-axel]

Omdöme **E**

[upp]

Uppgift 6

Sko Elegance avslutade förra verksamhetsåret, 20x1, med bravur. Deras resultat ökade med 67 %. Företagets utgående varulager var 370 000 kr. Under 20x2 budgeteras inköp av nya snygga skor för 3 650 000 kr och deras lager vid årets slut beräknas till 230 000 kr. Beräkna företagets varukostnad för 20x2.

svar

Ingående lager	+	370 000 kr.
Årets varuinköp	+	3 650 000 kr.
Utgående lager	-	230 000 kr.
Varukostnad	=	3 790 000 kr.

Uppgift 7

På väg hem från skolan köper Sofia med sig lite varor hem.

kronor

Livsmedel, 734 kr inklusive moms 146,80 kr.	+	<input type="text" value="734,00"/>
Grönsaker och frukt, 169 kr inklusive moms, 33,80 kr.	+	<input type="text" value="169,00"/>
Tidningar, 117 kr inklusive moms 6,62 kr.	+	<input type="text" value="117,00"/>
Totalt att betala för Sofia.	summa moms = 187,22 kr =	<input type="text" value="1 020,00"/>

A.

Beräkna livsmedelsaffärens marginal i kronor på Sofias matkasse om den genomsnittliga marginalprocenten är 28 %.

svar

Genomsnittlig marginal i kronor
 = pris inklusive moms – moms x marginalprocent.
 = [1 020,00 – 146,8 – 33,8 – 6,62] x 0,28.
 = **832,78** x 0,28.
 = **233,18 kr.**

B.

Beräkna livsmedelsaffärens genomsnittliga påläggsprocent.

svar

Genomsnittlig påläggsprocent
 = $m \div [100 - m] = 28 \div [100 - 28]$.
 = $28 \div 72 \times 100$.
 = **38,89 %.** BEVIS: [832,78 – 233,18] x 1,3889 = 832,78 kr

Omdöme **E**

[upp]

Uppgift 8

Cityföreningen i Kalmar har beslutat om att de ska vara långlördag den 4 maj. Diana och Elliot ska ha en liten kampanj för att locka in kunder i butiken. De ska välja mellan fyra produkter och simulerar därför

A.

Fyll i de celler som är tomma i nedan tabell.

		A	B	C	D
Försäljningspris	+	115	167	321	415
Varukostnad	-	19	27	81	140
TB/st	=	96	140	240	275
Fasta kostnader, FK		48 000	65 000	90 000	55 000
Nollpunkt, NP		500	464	375	200

B.

Beräkna hur många av varan "A" som måste säljas för att uppnå vinst.

svar

500 av varan "A" ger en vinst [TB/st] på +/- 0 kr [Nollpunkten].
När de säljer **501 st** gör de en vinst på 96 kr o s v.

Uppgift 9

Case UF importerar case till iPhone gjorda i bambu, från Kina. Hemtagningskostnaderna uppgår till 10 000 kr. De säljer sina case via egen webbshop.

RK	42,25 kr/st.	inklusive hemtagningskostnader
FK	50 000 kr.	
Volym	2 500 st.	
Önskad vinst	40 000 kr.	

A.

Beräkna företagets minsta pris, exklusive moms, för ett case till en iPhone.

Produktkalkyl [påläggskalkyl]

Rörliga kostnader/st	+	42,25	
Fasta kostnader/st	+	20,00	50 000 kr ÷ 2 500 st
Vinst/st	+	16,00	40 000 kr ÷ 2 500 st
Pris per case	=	78,25	

Omdöme **C**

[upp]

Uppgift 10

Nedan faktura genererar olika affärshändelser i två företag. Företag A som säljer produkter till företag B som köper samma produkter av företag A. På fakturan finns följande information.

- ▶ Inköp av managementlitteratur.
- ▶ Varuvärde, 2 750 kr.
- ▶ Moms, 687,50 kr.
- ▶ Fakturadatum 2 mars 20x1.
- ▶ Betalningsvillkor, 30 dagar netto.
- ▶ Dröjsmålsränta – referensränta + 2 %.

A.

Företaget Omega Webblitteratur AB i Helsingborg drivs av Pelle och Nikolina. De har sålt ett antal böcker till deras kund Futuretec AB i Borstahusen. Pelle skriver en faktura den 2 mars som postas den 5 mars.

När, och med vilka belopp, uppstår inkomst, inbetalning och intäkt?

svar

Inkomst

Uppstår när fakturan skrivs [fakturadatum] den 2 mar, 2 750 kr.

Inbetalning - när pengarna hamnar på kontot

30 dgr efter fakturadatum 2 apr, 3 437,50 kr inkl. moms.

Intäkt

Böckerna anses presterade när de säljs, den 6 mar, 2 750 kr.

B.

Företaget Futuretec AB i Borstahusen drivs av Selma och Darya. De har köpt in några managementböcker från sin leverantör Omega Webblitteratur AB i Helsingborg. Darya tar emot en faktura som anländer med post den 6 mars.

När, och med vilka belopp, uppstår utgift, utbetalning och kostnad?

svar

Utgift

Uppstår när fakturan anländer med post den 6 mar, 2 750 kr.

Utbetalning - när pengarna dras från kontot

30 dgr efter fakturadatum 2 apr, 3 437,50 kr inkl. moms.

Kostnad

Böckerna anses förbrukade direkt, den 6 mar, 2 750 kr.

Omdöme **C**

[upp]

Uppgift 11

Upplyst AB designar och tillverkar kreativa läslampor. Företagets rörliga kostnader per läslampa är 800 kr. Företagets lokalkostnader är 360 000 kr, personalkostnader är 2 140 000 kr, avskrivningar är 100 000 kr och övriga kostnader är 400 000 kr. De planerar att sälja 2 000 läslampor under 20x1 och de budgeterar med en vinst på 400 000 kr.

Varukostnad	1 600 000 kr.	2 000 st x 800 kr/st
S:a indirekta kostnader	= 1 600 000 kr.	
Lokalkostnader	360 000 kr.	
Personalkostnader	2 140 000 kr.	
Avskrivningar	100 000 kr.	
Diverse kostnader	400 000 kr.	
S:a indirekta kostnader	= 3 000 000 kr.	
Förväntat resultat	400 000 kr.	
Omsättning	= 5 000 000 kr.	

A.

Beräkna företagets pris per läslampa exkl. moms med divisionskalkyl.

svar

Divisionskalkyl

$$= [\text{totala kostnader} + \text{budgeterad vinst}] \div \text{verklig volym.}$$

$$= [1\,600\,000 \text{ kr} + 3\,000\,000 \text{ kr} + 400\,000 \text{ kr}] \div 2\,000 \text{ st.}$$

$$= \mathbf{2\,500 \text{ kr/st.}}$$

B.

Beräkna företagets pris per läslampa exkl. moms med självkostnadskalkyl.

svar

Pris per läslampa exklusive moms

$$= \text{RK/st} + \text{FK/st} + \text{förväntad vinst/st.}$$

$$= 800 \text{ kr/st} + 1\,500 \text{ kr/st} + 200 \text{ kr/st.}$$

$$= \mathbf{2\,500 \text{ kr/st.}}$$

C.

Beräkna företagets påläggsprocent.

svar

Påläggsprocent

$$= \text{pålägg i kronor} \div \text{indirekta kostnader [RK].}$$

$$= \text{direkta kostnader [FK]} + \text{önskad vinst} \div \text{indirekta kostnader.}$$

$$= [3\,000\,000 \text{ kr} + 400\,000 \text{ kr}] \div 1\,600\,000 \text{ kr} \times 100.$$

$$= \mathbf{212,50 \%}.$$

$$\text{BEVIS: } 1\,600\,000 \text{ kr} + [1\,600\,000 \times 2,125] = 5\,000\,000 \text{ kr}$$

Omdöme **C**

[upp]

Uppgift 12

Nils och Mio som driver konsultbyrån Räkna AB hjälper företag med att kalkylera, budgetera och följa upp deras räkenskaper. De är inhyrda i gamla och vackra lokaler i Majorna, Göteborg.

Företagets lokaler kostar 23 000 kr i månaden och materialkostnader för klienter budgeteras som 6 % av företagets omsättning. Deras leverantörsskulder uppskattas till 225 000 kr. Båda medarbetarna har en månadslön på 45 000 kr. Sociala avgifter uppskattas till 40 %. Nästa år, 20x1, är det företagets mål att ha 80 klienter som i snitt faktureras 27 500 kr om året. Företagets kundfordringar uppskattas till 165 000 kr.

Leasingavgift för företagets två bilar uppgår till 2 300 kr/månad. Drivmedel uppgår till 1 800 kr/månad per bil. Övriga driftskostnader för bilarna budgeteras till 17 000 kr. De tar ett lån på 300 000 kr till 4 % ränta den 1 okt. Lånet amorteras med 30 000 kr den 31 dec varje år. Företaget budgeterar en övrigt post på 3 % av omsättningen. Alla belopp anges exklusive moms.

A.

Beräkna årets resultat för Räkna AB i nedan mall.

Intäkter

Försäljning	2 200 000	80 st x 27 500 kr
<i>Summa intäkter</i>	= 2 200 000	¹

Kostnader

Materialkostnad, klienter	132 000	0,06 x försäljning
Lokalhyra	276 000	12 mån x 23 000 kr
Drivmedel för personbilar	43 200	1 800 kr x 2 st x 12 mån
Leasing av personbilar	55 200	2 300 kr x 2 st x 12 mån
Övriga personbilskostnader	17 000	
Övriga externa kostnader	66 000	0,03 x försäljning
Löner	1 080 000	45 000 kr x 2 st x 12 mån
Arbetsgivaravgift	432 000	löner x 0,4
Räntekostnader	3 000	300 000 kr x [3 ÷ 12] x 0,04
<i>Summa kostnader</i>	= 2 104 400	²
Årets resultat	= 95 600	^{1 - 2}

Omdöme **C**

[upp]

Uppgift 13

Sofi och Nils har precis startat upp projektet - Adopt A Bee - som ska säkerställa att fler bi föds och pollinerar våra grödor. Deras små flitiga arbetare bor i Göingeskogarna. En burk av deras fantastiskt goda honung á 500 gram säljs för 80 kr. Projektet har fasta kostnader på 60 000 kr och RK/st på 5 kr/st. Totalt säljs 1 200 burkar under 20x1.

A.

Beräkna företagets säkerhetsmarginal i procent på deras intäkter.

svar

Täckningsbidrag, TB

= pris/st – RK/st.

= 80 kr/st – 5 kr/st.

= 75 kr/st.

Nollpunktsvolym [kritisk volym]

= FK ÷ TB/st.

= 60 000 kr ÷ 75 kr/st.

= 800 st.

Nollpunktsomsättning [kritisk intäkt]

= NP vol x pris/st.

= 800 st x 80 kr/st.

= 64 000 kr.

Säkerhetsmarginal i kronor.

= verklig omsättning – NP omsättning.

= pris/st x q – NP omsättning.

= 80 kr/st x 1 200 st – 64 000 kr.

= 96 000 kr – 64 000 kr.

= 32 000 kr.

Säkerhetsmarginal [procent]

= [verklig intäkt – kritisk intäkt] ÷ verklig intäkt x 100.

= [96 000 kr – 64 000 kr] ÷ 96 000 kr x 100.

= **33,33 %.**

Omdöme **C**

[upp]

Uppgift 14

Suchin och Petter som driver Thai AB importerar skjortor av äkta thaisiden från Bang Tao Trading i Phuket, Thailand. Företagets första order är 3 000 st skjortor i olika mönster för \$ 12,50 st. Valutakursen för 1 dollar är 9,10 SEK.

Thai AB ska även betala för att transportera hem varorna till Malmö. deras kostnader för frakt, spedition, försäkring och tull uppgår till \$ 1 450. Thai UF har en marginalprocent på 60 % på sina skjortor.

A.

Beräkna hur mycket deras kunder får betala för en cool Hawaii-skjorta.

svar

Påläggsprocent

$$\begin{aligned} &= m \div [100 - m] \times 100. \\ &= 60 \div [100 - 60] \times 100. \\ &= 60 \div 40 \times 100. \\ &= 150 \%. \end{aligned}$$

Pris exklusive moms

$$\begin{aligned} &= RK/st + hemtagningskostnader/st \times \text{påläggsprocent.} \\ &= 12,50 \times 9,10 \text{ kr}/\$ + [1\ 450 \times 9,10 \text{ kr}/\$ \div 3\ 000 \text{ st}] \times p. \\ &= [113,75 \text{ kr} + 4,40] \times 2,50. \\ &= 295,38 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

$$295,38 \times [1 - 0,60] = 118,15$$

Pris inklusive moms

$$\begin{aligned} &= \text{pris exklusive moms} \times 1,25. \\ &= 369,22 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

B.

Räcker företagets marginalprocent för att täcka deras FK och ge vinst? FK är 400 000 kr och önskad vinst är 100 000 kr.

svar

Resultat

$$\begin{aligned} &= \text{intäkter} = \text{pris} \times q = 295,38 \text{ kr/st} \times 3\ 000 \text{ st.} \\ &= 886\ 140 \text{ kr.} \end{aligned}$$

Marginal i kronor = pålägg i kronor

$$\begin{aligned} &= 886\ 140 \text{ kr} \times 0,60 \\ &= 531\ 684 \text{ kr.} \end{aligned}$$

Ska täcka FK och ge vinst

Kontroll

$$\begin{aligned} &= 531\ 684 \text{ kr} - 400\ 000 \text{ kr} - 100\ 000 \text{ kr.} \\ &= 31\ 684 \text{ kr.} \end{aligned}$$

Den räcker och den ger t o m 31 684 kr mer i vinst. Men, bara om de säljare alla skjortor till ordinarie pris.

Omdöme **A**

[upp]

Uppgift 15

Per-Magnus och Titti är riktiga kajakfreaks. De har startat upp och driver företaget Mera Vatten AB. De har köpt in 500 snygga, lätta och bekväma flytväst- ar, anpassade till att användas i kajaker, för 350 kr/st inklusive moms. De be- talar även 19 000 kr inklusive moms för frakt och försäkring. Flytvästarnas påläggsprocent är 80 %.

A.

Beräkna försäljningspriset per styck till kund inklusive moms.

Priskalkyl per flytväst

Inköpspris	280,00	350 kr/st x 0,80
Hemtagningskostnad	30,40	[19 000 kr x 0,80] ÷ 500 st
<i>Varukostnad</i>	= 310,40	
Pålägg i procent, 80 %	+ 248,32	varukostnad x 0,80
<i>Pris exkl moms</i>	= 558,72	
Momspålägg, 25 %	+ 139,68	pris exkl moms x 0,25
<i>Pris inkl moms</i>	= 698,40	

B.

Företaget tvingar sälja de sista 100 flytvästarna med 25 % rabatt. Beräkna företagets totala marginal i kronor för alla flytvästar.

svar

Intäkter

= intäkter exkl. moms ordinarie + intäkter exkl. moms x 0,75.

= 558,72 kr/st x 400 st + 558,72 kr/st x 0,75 x 100 st.

= 223 488 kr + 41 904 kr.

= 265 392 kr.

Varukostnad

= 310,40 kr/st x 500 st

= 155 200 kr.

Marginal i kronor för hela företaget [bruttovinst i kronor]

= intäkter – varukostnad.

= 265 392 kr – 155 200 kr.

= **110 192 kr.**

Omdöme **A****[upp]****Uppgift 16**

Alexandra på Kontorsmaterial AB har gett oss nedan ekonomisk information inför 20x1. Alla belopp anges exklusive moms om inget annat påtalats. Företagets försäljning beräknas till 6 000 000 kr inklusive moms.

Företagets årshyra för lokaler är 180 000 kr som betalas månadsvis. I november får företaget hyresavin för januari 20x2. Hyran har ökat med 5 %.

Företaget ska köpa in nya inventarier för 200 000 kr som ska installeras under våren. Den ekonomiska livslängden beräknas till 5 år och den tekniska livslängden antas bli 8 år. Företaget tar ett banklån på 200 000 kr den 1 mars 20x1. Lånet amorteras en gång per år, den 31 december och räntan är 6 %.

För att klara av en kortsiktig likviditetskris har Alexandra satsat ytterligare 200 000 kr i företaget. Pengarna har placerats på företagets bankkonto. Företaget köper en ny ergonomisk kontorsstol för 10 000 kr som ska levereras i februari.

Nästa år tecknar företaget en företagsförsäkring. deras försäkringspremier är 60 000 kr. Premieperioden är från den 1/7 20x1 till den 30/6 20x2. Drivmedel och service för företagets tjänstebilar beräknas till 60 000 kr. Årets utgifter för företagets mobiltelefoner uppskattas till 30 000 kr.

Företaget tecknar en prenumeration på tidningen CHEF för 4 000 kr. Prenumerationen löper från 1 april 20x1 till 31 mars 20x2. Årets reklamkampanj beräknas till 350 000 kr. Företaget skickar ut 10 000 brev á 10 kr. Företagets personalkostnader exklusive arbetsgivaravgifter, 40 %, är 2 000 000 kr.

De köper löpande in kontorsmaterial som säljs vidare till deras kunder. Under 20x1 budgeteras varuinköp för 930 000 kr. Vid årets början finns varor motsvarande 80 000 kr och vid årets slut finns osålda varor motsvarande 110 000 kr på hyllorna.

Kontorsmaterial AB budgeterar diverse kostnader för 50 000 kr och kontorsmateriel för 22 000 kr. Kundernas inbetalningar avkastar 30 000 kr i ränta. I slutet av året kommer företaget att ha kundfordringar på 125 000 kr och leverantörsskulder på 35 000 kr.

A.

Beräkna 20x1 års resultat i mallen på nästa sida.

Omdöme **A**

[upp]

Uppgift 16 forts ..

Intäkter

Försäljning		4 800 000	6 000 000 kr x 0,80
<i>Summa intäkter</i>	=	4 800 000	

Kostnader

Varukostnader		900 000	80 000 + 930 000 – 110 000
Lokalhyra		180 000	Hyran för jan tas inte med
Förbrukningsinventarier		0	Stolen förbrukas 20x2
Personbilskostnader		60 000	Drivmedel
Reklam		350 000	
Kontorsmaterial		22 000	
Mobiltelefon		30 000	
Porto		100 000	10 000 st x 10 kr/st
Företagsförsäkring		30 000	60 000 ÷ [6 mån ÷ 12 mån]
Tidskrifter & facklitteratur		3 000	4 000 x [9 mån ÷ 12 mån]
Diverse kostnader		50 000	
Löner		2 000 000	
Arbetsgivaravgifter, 40 %		800 000	Bruttolön x 0,4
Avskrivning på inventarier		40 000	200 000 kr ÷ 5 år
<i>Resultat före finansiella poster</i>	=	4 565 000	
Ränteintäkter	+	30 000	
Räntekostnader	-	10 000	200 000 kr x [10/12] x 0,06
Årets resultat	=	255 000	